Kerncijfers Sociaal Domein –2026

1. Inleiding

Bij elke Bestuursrapportage en de Jaarrekening wordt de dashboardrapportage Kerncijfers Sociaal Domein aangeboden. Het dashboard is een integrale rapportage over de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet.
De rapportage bevat drie elementen: kwantitatieve gegevens, financiële gegevens en een korte tekstuele toelichting en analyse.
De dashboardrapportage is een groeimodel, de komende jaren worden in het kader van de doorontwikkeling zo nodig onderwerpen toegevoegd. Daarmee komt meer en betere sturingsinformatie beschikbaar. Zo zal in het dashboard van december 2026 ook informatie worden opgenomen over toezicht en handhaving voor Wmo en Jeugd. Dit is voor de Wmo regio Meierij & Bommelerwaard en de Jeugdhulpregio Noordoost Brabant uitbesteed aan RIOZ (Regionale Inkoop Organisatie Zuid).

Naast deze dashboard rapportage wordt vanaf 2020 elke twee jaar een meer strategisch en tactisch stuurinstrument aangeboden, de 4G monitor. Op basis van (zoveel mogelijk) beschikbare informatie wordt in deze monitor een beeld geschetst en een analyse gemaakt van vier belangrijke indicatoren over de leefsituatie van de inwoners van Meierijstad. De monitor geeft een beeld over (positieve) gezondheid, geluk, gezin (thuissituatie) en geld (financiële situatie) van onze inwoners in relatie tot de onderwerpen vanuit het sociaal domein.
De beschikbare informatie wordt afhankelijk van de mogelijkheden afgezet tegen de rest van Nederland, vergelijkbare gemeenten of de regio (Noordoost Brabant). Op basis hiervan kan de Raad vaststellen of het goed gaat met onze inwoners, of het gewenst is bij te sturen of dat het gewenst is de ambities bij te stellen.

2. Wet maatschappelijke ondersteuning

2.1 Kerncijfers

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal uitstaande voorzieningen op betreffende peildatum. In deze tabel zijn zorg in natura (ZIN) en een persoonsgebonden budget (PGB) meegenomen. Sommige klanten maken gebruik van meerdere voorzieningen. We maken bij deze tabel de kanttekening dat de cijfers van december 2023 door de overgang van registratiesysteem Suite naar registratiesysteem X-works een vertekend beeld kunnen geven omdat de indicaties van eind 2022 pas in de eerste maanden van 2023 zijn verwerkt. Dit geldt voor alle voorzieningen in de tabel.

Aantal uitstaande voorzieningen (ZIN en PGB)

Aantal indicaties Wmo	*December 2022*	*December 2023*	*December 2024*	*December 2025*	*Juli 2026*
Hulp bij huishouden M*aatwerkvoorziening (ZIN)* *Algemene voorziening (ZIN)*	2313	2294	2260 2107 90	2437[1] 2015 357	2399[2] 1935 403
Rolstoelvoorziening	612	731	706	761[3]	763[4]
Vervoersvoorziening	903	909	971	1014[5]	1032[6]
Collectief Vervoer	1732	1731	1765	1788	1759

[1] In de aantallen voor de maatwerkvoorziening hulp bij huishouden zijn de inwoners die op de wachtlijst staan niet opgenomen. Dit zijn ongeveer 137 inwoners volgens de wachtlijstregistratie van november 2025. (bron: RIWMO). Verder staan er 65 voorzieningen voor hulp bij huishouden PGB uit.

[2] In de aantallen voor de maatwerkvoorziening hulp bij huishouden zijn de inwoners die op de wachtlijst staan niet opgenomen. Dit zijn ongeveer 84 inwoners volgens de wachtlijstregistratie van juli 2026. (bron: RIWMO). Verder staan er 61 voorzieningen voor hulp bij huishouden PGB uit.
[3] n de categorie rolstoelen zijn naast rolstoelen tevens de aantallen van onderhoudscontracten en accessoires opgenomen. In december 2025 zijn dat 13 onderhoudscontracten 36 accessoires.
[4] In de categorie rolstoelen zijn naast rolstoelen tevens de aantallen van onderhoudscontracten en accessoires opgenomen. In juli 2026 zijn dat 13 onderhoudscontracten 31 accessoires.
[5] In de categorie vervoersvoorzieningen zijn naast voorzieningen zoals een scootmobiel, driewielfiets of autoaanpassing tevens de aantallen van uitstaande onderhoudscontracten en verzekeringen opgenomen. In december 2025 staan in totaal 34 onderhoudscontracten en 4 verzekeringen uit.

[6] In de categorie vervoersvoorzieningen zijn naast voorzieningen zoals een scootmobiel, driewielfiets of autoaanpassing tevens de aantallen van uitstaande onderhoudscontracten en verzekeringen opgenomen. In juli 2026 staan in totaal 25 onderhoudscontracten en 2 verzekeringen uit.

Woonvoorziening	668	845	1003	1034[7]	1081[8]
Gehandicapten parkeerkaart	1177	1140	1164	1180	1197
Individuele begeleiding	853	863	947	1050	1066
Dagbesteding	206	196	250	272	238
Beschermd Wonen	55	46	55	73	86
Dagbesteding Beschermd Wonen	21	14	12	21	18

Wat valt op?
Verschillende factoren spelen een rol in de ontwikkeling van het aantal voorzieningen. In het bijzonder de toenemende vergrijzing en het ingezette beleid voor langer zelfstandig thuis wonen. Hieronder worden enkele voorzieningen uitgelicht en is een verdere toelichting gegeven op de cijfers in de tabel.

Hulp bij huishouden
Bij hulp bij huishouden[9] zien we in de eerste helft van 2026 een lichte daling Een mogelijke verklaring is dat vanuit de Toegang meer wordt gestuurd naar het vinden van oplossingen in het voorliggend veld. Ook zullen inwoners gezien de wachtlijst zelf eerder naar andere oplossingen zoeken. In de lijn van voorgaande jaren verwachten we wel dat de aantallen in de tweede helft van 2026 weer stijgen.
Verder zien we dat de verschuiving naar het gebruik van de algemene voorziening doorzet. De algemene voorziening is bedoeld voor inwoners die de eigen regie op het huishouden kunnen voeren, maar die niet alle huishoudelijke taken zelf meer kunnen uitvoeren. De algemene voorziening is voorliggend. Afhankelijk van het gebruik van de voorliggende algemene voorziening, kan er een besparing plaatsvinden.

Vervoersvoorzieningen / collectief vervoer
Het aantal uitstaande vervoersvoorzieningen (onder andere scootmobielen, driewielfietsen en aangepaste fietsen) is gestegen. Dit heeft vooral te maken met de vergrijzing. Mensen wonen langer thuis en blijven langer actief. We verwachten dat ze door hun fysieke beperkingen steeds meer een beroep doen op vervoersvoorzieningen en op collectief vervoer.
Voor het collectief vervoer zien we in de eerste helft van 2026 wel een lichte afname. Een mogelijke verklaring daarvoor is dat vanuit de Toegang vaker wordt doorverwezen naar oplossingen in het

[7] In de categorie woonvoorzieningen zijn naast woonvoorzieningen (bijv. badkameraanpassing, traplift of woonunit) tevens de aantallen van onderhoudscontracten en reparaties opgenomen. Bijvoorbeeld voor een til- of traplift. In december 2025 staan er 167 onderhoudscontracten uit en zijn er 4 reparaties uitgevoerd.
[8] In de categorie woonvoorzieningen zijn naast woonvoorzieningen (bijv. badkameraanpassing, traplift of woonunit) tevens de aantallen van onderhoudscontracten en reparaties opgenomen. Bijvoorbeeld voor een til- of traplift. In december 2025 staan er 156 onderhoudscontracten uit en zijn er 4 reparaties uitgevoerd.
[9] Hulp bij huishouden bestaat uit een maatwerkvoorziening HbH van gemiddeld 2 uur per week en een algemene voorziening HbH van gemiddeld 2 uur per 2 weken.

voorliggend veld (zie aanbod op www.vervoervoormij.nl) of dat er vaker een scootmobiel wordt toegekend in plaats van een regiotaxipas.
De invoering van Bravoflex per 1 januari 2026 (flexibel vervoer op bestelling waarbij reizigers van halte-tot-halte reizen) heeft mogelijk een effect op het gebruik van het collectief vervoer. De OV-ritten van Regiotaxi zijn namelijk vervangen door Bravoflex en daarmee is voor de OV-reizigers van Regiotaxi het deur-tot-deur reizen komen te vervallen. Voor een deel van deze OV-reizigers kan de bereikbaarheid van de haltes belemmerend zijn om gebruik te maken van BravoFlex en het aansluitende OV. Het effect van BravoFlex op het collectief vervoer wordt gemonitord. Tot nu toe zien we echter dat slechts enkele reizigers daardoor gebruik zijn gaan maken van het collectief vervoer.

Woonvoorzieningen
Op het gebied van woonvoorzieningen zien we in de eerste helft van 2026 een stijging van het aantal uitstaande voorzieningen. Daarbij nemen de aantallen van duurdere woonvoorzieningen zoals woonunits toe. We verwachten dat het aantal woonvoorzieningen de komende jaren zal blijven stijgen als gevolg van de vergrijzing en mogelijk voor een deel ook door de beperkte doorstroom door de verhitte huizenmarkt. Inwoners laten dan mogelijk vaker hun huidige woning aanpassen als zij daar langer blijven wonen.

Individuele begeleiding
In 2026 zien we een stijging van de inzet van individuele begeleiding ten opzichte van december 2025.
De stijging van het aantal indicaties voor individuele begeleiding is verklaarbaar uit de al eerder genoemde landelijke tendens van verzwaring van problematiek. Er is vaker een indicatie voor individuele begeleiding op basis van de Wmo nodig waar voorheen volstaan kon worden met de inzet van voorliggende voorzieningen, bijvoorbeeld de praktijkondersteuner van de huisarts of maatschappelijk werk. We zien ook dat de wachtlijsten voor GGZ behandeling leiden tot noodzaak om individuele begeleiding in te zetten gedurende de tijd dat men wacht op behandeling. Dit om grotere problemen en escalaties te voorkomen.
Ook de inzet van het verkennend gesprek, waar in 2025 in Meierijstad mee is gestart, draagt bij aan extra inzet van individuele begeleiding vanuit Wmo.
Verder is de keus die binnen GGZ is gemaakt voor relatief vroege afschaling van GGZ behandeling naar Wmo begeleiding een opvallende ontwikkeling die tot gevolg heeft dat inzet van individuele begeleiding stijgt.
Binnen individuele begeleiding wordt onderscheid gemaakt tussen zgn. 'reguliere indicaties' en 'extra indicaties'. Een 'extra indicatie' wordt ingezet als sprake is van zwaardere problematiek waarvoor intensievere ondersteuning nodig is. De lichte stijging van inzet van individuele begeleiding in de eerste helft van 2026 wordt veroorzaakt door stijging in het aantal 'reguliere indicaties'.
Dit staaft de stelling dat weliswaar sprake is van verzwaring van problematiek, maar dat grotere problemen of escalaties worden voorkomen door tijdige inzet van individuele begeleiding op basis van de Wmo.

Dagbesteding
Ten opzichte van december 2025 is in de eerste helft van 2026 sprake van een daling in het aantal indicaties voor dagbesteding. We zagen eerder al dat de stijging in het aantal indicaties voor dagbesteding de afgelopen jaren is afgenomen. Dit is verklaarbaar vanuit de verdere ontwikkeling en grotere inzet van niet-geïndiceerde dagbesteding. Aan deze vorm van dagbesteding kan zonder Wmo indicatie worden deelgenomen Door de inzet van deze voorliggende voorziening kan

verergering van problematiek (tijdelijk) voorkomen worden.

Beschermd wonen
We zagen in voorgaande dashboards een sterke daling van beschermd wonen sinds 2021 doordat mensen die hun leven lang intensieve geestelijke zorg (GGZ) nodig hebben in dat jaar toegang kregen tot de Wet Langdurige Zorg. Veel inwoners met een zware beschermd wonen indicatie werden destijds aangemeld bij het CIZ voor een Wlz indicatie. Een groot deel van hen heeft ook een Wlz indicatie toegekend gekregen waardoor de inzet van beschermd wonen voor hen niet langer nodig was op basis van de Wmo.
In 2023 was nog sprake van een verdere daling in de inzet van beschermd wonen als effect van de ontwikkelingen sinds 2021.
Vanaf 2024 is echter weer sprake van een hogere inzet van beschermd wonen op basis van de Wmo.
We zien dat landelijk sprake blijft van een verzwaring van problematiek waardoor meer inzet van beschermd wonen nodig is in situaties waarin voorheen volstaan kon worden met de inzet van ambulante individuele begeleiding.
De stijging van het aantal indicaties voor beschermd wonen in 2026 ten opzichte van december 2025 wordt net als het jaar daarvoor voornamelijk veroorzaakt door verhoogde inzet van kleinschalige vormen van beschermd wonen en niet door de inzet van grootschalige intramurale ondersteuning.
Hoewel de inzet van beschermd wonen dus stijgt, zien we dat deze inzet in lijn is met het doel om minder gebruik te maken van grootschalige intramurale vormen van ondersteuning.

Dagbesteding Beschermd Wonen
Door verdere ontwikkeling van het dashboard is het vanaf begin 2025 mogelijk om de inzet van beschermd wonen te nuanceren. Over de afgelopen jaren is nu een onderscheid zichtbaar tussen indicaties voor beschermd wonen en indicaties voor dagbesteding bij beschermd wonen. Dit onderscheid is met terugwerkende kracht in bovenstaande cijfertabel verwerkt.
Dagbesteding beschermd wonen is een specifieke voorziening die alleen ingezet wordt in combinatie met een indicatie beschermd wonen.
Of naast een indicatie voor beschermd wonen ook een indicatie voor dagbesteding wordt ingezet, is sterk afhankelijk van de betreffende situatie. Een stijging of daling van de inzet van deze dagbesteding volgt niet automatisch uit een stijging of daling van de inzet van beschermd wonen.

2.2 Ontwikkelingen 2026 en verder

Hulp bij huishouden

Vanaf de invoering van het abonnementstarief zien wij een aanzuigende werking, met name bij hulp bij huishouden. Deze ontwikkeling heeft ook financiële consequenties en is nog altijd zichtbaar. Per 1 januari 2026 is door indexatie het abonnementstarief gestegen van € 21,- euro naar € 21,80 per maand. In februari 2026 is door de landelijke coalitiepartijen een coalitieakkoord opgesteld waarin het voorstel is opgenomen dat mensen die daartoe in staat zijn, zelf voor hun huishoudelijk moeten betalen (bron: Binnenlands Bestuur). De partijen willen de huishoudelijke hulp als Wmo-maatwerkvoorziening per 1 januari 2029 schrappen. Voor inwoners die niet zelf hulp kunnen regelen, blijft de gemeente verantwoordelijk. We blijven de ontwikkelingen volgen over hoe het nieuwe kabinet dit concreet gaat vormgeven. Recent is er in juni 2026 een motie aangenomen dat

het kabinet in overleg met gemeenten, cliëntenorganisaties en zorgaanbieders eerst alternatieve maatregelen moet gaan onderzoeken voordat onomkeerbare stappen worden gezet.

We verwachten de komende jaren nog een verdere toename van de vraag naar hulp bij huishouden (HbH). Belangrijke factoren hierin zijn, zoals eerder genoemd, de vergrijzing, de extra-muralisering van de zorg, het langer zelfstandig thuis wonen en de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Daarnaast is er landelijk sprake van een schaarste op de arbeidsmarkt, ook bij zorgpersoneel. Binnen Meierijstad is dit personeelstekort eveneens zichtbaar, waardoor er wachtlijsten bij verschillende aanbieders zijn ontstaan. De meest urgente casussen worden direct opgepakt, maar een aantal klanten heeft ook langere tijd moeten wachten voordat de ondersteuning opgestart kon worden. We informeren inwoners onder andere via de gemeentepagina en in het keukentafelgesprek dat er een wachtlijst is voor hulp bij huishouden en over mogelijkheden om zelf hulp te regelen.
Samen met de regiogemeenten en aanbieders werken we aan het terugdringen van de wachtlijsten. Daarnaast richten we ons op het verbeteren van de uitvoerbaarheid van het contract en gaan we daarbij de mogelijkheden voor een nieuwe aanbesteding verkennen.

Individuele begeleiding
In 2025 is binnen Meierijstad gestart met uitvoering van het ‘Verkennend gesprek’. Dit gesprek vindt plaats op advies en verwijzing van de huisarts wanneer iemand zich meldt met mentale problematiek. Doel van dit gesprek is het voorkomen van onnodige, zwaardere, inzet van GGZ-ondersteuning waar inzet vanuit het voorliggend veld van Welzijn of vanuit de Wmo passend is.
Tijdens het verkennend gesprek wordt de situatie van de inwoner met hem besproken door twee professionals, één vanuit Welzijn en één uit de GGZ. Gezamenlijk wordt bekeken welke vervolgstap het beste is om de inwoner te ondersteunen.
De inzet van dit verkennend gesprek heeft er in de eerste helft van 2026 aan bijgedragen dat vaker een Wmo indicatie voor individuele begeleiding is ingezet voor inwoners die zonder dit gesprek (nog) niet in beeld zouden zijn gekomen bij de toegang van het sociaal domein.
We blijven de ontwikkeling van het verkennend gesprek en het effect hiervan op Wmo indicaties volgen.

Beschermd wonen
De regiovisie ‘Beschermd wonen en maatschappelijke opvang’ vastgesteld in 2019 gaat uit van de herstelvisie. Vanaf 2022 zijn de nieuwe contracten met aanbieders ingegaan en werken we met de nieuwe beschermd wonen producten, die passen bij deze visie en het regionale uitvoeringsprogramma. Voor de periode 2026-2030 is op basis van deze regiovisie een nieuw lokaal uitvoeringsprogramma vastgesteld voor verdere ontwikkeling van diverse lokale projecten en thema's. Denk hierbij aan toegankelijker maken van de arbeidsmarkt, laagdrempelige hulp voor psychische- en verslavingsproblematiek en een vergroting van draagkracht en acceptatie in de wijk. Met deze periode wordt aangesloten bij het Regioplan Thuis in de wijk wat ook geldt voor de periode van 2026 tot 2030.

Cliëntervaringsoverzoek
De gemeente onderzoekt met een cliëntervaringsonderzoek hoe inwoners de ondersteuning vanuit de Wmo ervaren. Het cliëntervaringsonderzoek is een kwantitatief onderzoek waarbij gebruik wordt gemaakt van een continu meting. Dit betekent dat gedurende het jaar op meerdere momenten vragenlijsten worden verstuurd. De doelgroep voor het onderzoek zijn Wmo-cliënten die een geldige Wmo-indicatie hebben gekregen. Het laatste cliëntervaringsonderzoek is over het jaar 2025

uitgevoerd. De resultaten ervan waren over het algemeen goed en verschilden weinig met het jaar 2024. De resultaten over het jaar 2025 zijn bekend en gedeeld via een raadsinformatiebrief.

Invoering inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo
Al enkele jaren wordt gesproken over het opnieuw invoeren van een eigen bijdrage voor Wmo voorzieningen waarvan de hoogte weer afhankelijk wordt van inkomen en vermogen. Na de val van kabinet Rutte IV werd het wetvoorstel hiervoor controversieel verklaard waardoor de invoering van deze nieuwe eigen bijdrage is uitgesteld. Voor zover nu kan worden voorzien, is een invoering van de nieuwe systematiek voor de eigen bijdrage Wmo op zijn vroegst mogelijk met ingang van 1 januari 2028.

2.3 Financieel

WMO		(Gewijzigde) begroting 2026	Realisatie medio augustus 2026	Restant
Begeleiding/tijdelijk verblijf/dagbesteding	PGB	839.934	585.213	254.721
	ZIN	6.755.982	3.014.405	3.749.103
Hulp bij huishouden	PGB	263.709	145.978	117.731
	ZIN	8.919.703	3.802.735	5.116,968
Collectief vervoer		783.873	303.210	480.663
Hulpmiddelen WMO		1.892.640	1.040.965	851.675
Vervoersvoorzieningen		338.864	170.691	168.173
Woonvoorzieningen		1.002.412	611.056	391.418
Beschermd wonen	ZIN	4.000.000	1.953.225	2.046.775
	PGB	30.821	0	30.821

De budgetten voor begeleiding/tijdelijk verblijf/dagbesteding, collectief vervoer, hulp bij huishouden, hulpmiddelen en woonvoorzieningen zijn openeindregelingen en worden vooraf zo goed mogelijk geraamd.

Voor begeleiding en dagbesteding kennen we sinds 2022 een nieuwe inkoop op basis van PxQ-systematiek. De facturen en declaraties van de geleverde zorg worden achteraf ingediend en verwerkt op basis van het werkelijke verbruik. In 2022 is gebleken dat het zuiver afrekenen van verbruik in combinatie met het nieuwe productenboek een (financieel) positief effect heeft ten opzichte van de eerdere gehanteerde lumpsum financiering.

Voor hulp bij huishouden geldt een lumpsum+ financiering. Dit houdt in dat aanbieders naar gelang de ondersteuningsbehoefte de hulp kunnen op- en afschalen. Wanneer een aanbieder voor een aaneengesloten periode van drie kalendermaanden de norm (2 uur per 2 weken voor de algemene voorziening en 2 uur per week voor de maatwerkvoorziening) met 10% of meer onderschrijdt dan is het uitgangspunt dat het te veel betaalde deel wordt teruggevorderd. Dit geldt zowel voor de maatwerkvoorziening als de algemene voorziening. In 2024 en 2025 was er sprake van

onderlevering en hebben de betreffende aanbieders een terugbetalingsverplichting ontvangen. Over 2024 is € 730.726 aan terugvorderingen opgelegd. Voor 2025 is rekening gehouden met een bedrag van € 839.000 aan terugvorderingen. Deze middelen worden ingezet om de tekorten binnen het sociaal domein aan te pakken.
Financiering van beschermd wonen loopt via de centrumgemeente ‘s-Hertogenbosch. Deze financiering wijzigt in de toekomst maar wordt steeds uitgesteld. Met de decentralisatie beschermd wonen ontvangt elke gemeenten op termijn zelf middelen voor beschermd wonen. De huidige regionale samenwerking blijft ongewijzigd en we ontvangen voorlopig nog budget vanuit de centrumgemeente voor de lokale uitvoering van beschermd wonen (uitvoeringsplan).

3. Jeugdwet

3.1 Kerncijfers

Vanaf 2019 is het GGK, het systeem voor berichtenverkeer tussen verwijzers en aanbieders van jeugdhulp, volledig in gebruik. Hierdoor is het mogelijk om naast de verwijzingen van de gemeentelijke toegang ook de aantallen van andere verwijzers, zoals huisartsen en gecertificeerde instellingen zoals Jeugdbescherming Brabant, inzichtelijk te maken.

Categorie	Product	2022	2023	2024	2025	Juni 2026
Respijtzorg	Respijtzorg	26	36	35	19	19
Begeleiding	Begeleiding basis	63	55	69	68	69
	Begeleiding specialistisch	154	210	237	301	312
Daghulp	Daghulp basis	8	5	5	5	3
	Daghulp specialistisch	54	55	81	71	66
	Daghulp intensief	23	37	36	39	49
Behandeling	Orthoped. Beh. Basis	4	17	20	28	36
	Orthoped. Beh. Specialistisch	67	68	74	65	72
GGZ	Basis GGZ	107	69	85	111	145
	Specialistische GGZ	552	616	655	682	683
Medicatie consultatie	Medicatie consultatie	1	3	5	0	2
Vaktherapie	Vaktherapie	29	24	26	33	36
Netwerk intensief spec.	MST, FACT	68	68	62	63	53
Dyslexie	Dyslexie behandeling	116	112	121	146	127
Pleegzorg	Pleegzorg	50	58	49	41	42
Gezinsvervangend	Gezinshuis	10	8	11	11	10
Verblijf basis	Woonbegeleiding	4	0	4	4	8
Verblijf specialistisch	Verblijf incl. behandeling	16	16	13	6	5
Verblijf GGZ	Verblijf ggz specialistisch	13	10	12	10	7
Verblijf intensief	Gesloten jeugdzorg	2	2	2	4	4
Gezinsopname	Gezinsopname	0	0	2	2	1
Crisis	Crisis ambulant en verblijf	0	1	1	0	4
Jeugdreclassering	Jeugdreclassering	17	19	21	22	18
	OTS	84	91	80	81	82
Jeugdbescherming	Voogdij	19	18	14	15	15
Landelijke arrangementen	Landelijk Transitie Arrangementen	29	32	38	32	31
Maatwerk	Maatwerk zonder verblijf	9	17	16	13	16
	Maatwerk met verblijf	4	11	12	10	8
TOTAAL		**1529**	**1658**	**1786**	**1882**	**1923**

N.B. De totalen zijn geen unieke jeugdigen. Dit zijn het totaal aantal lopende beschikkingen op een bepaald moment .

Cijfers

Ten opzichte van 2025 zien we in de eerste helft van 2026 vooral een verdere toename van begeleiding specialistisch, basis GGZ, orthopedagogische behandeling basis en in mindere mate specialistische GGZ. Daarnaast is sprake van een stijging van daghulp intensief, terwijl daghulp specialistisch en enkele verblijfsvormen juist dalen.

De stijging van begeleiding specialistisch zet door. Mogelijk wordt dit deels verklaard door een verschuiving van lichtere of groepsgerichte vormen van ondersteuning naar individuele specialistische begeleiding.Ook lijkt een deel van de jeugdigen die voorheen gebruik maakten van specialistische daghulp nu ondersteund te worden vanuit specialistische begeleiding.

Bij de GGZ-producten zien we vooral een sterke stijging van de Basis GGZ (van 111 naar 145 beschikkingen). Mogelijke verklaringen hiervoor zijn de aanhoudende druk op de mentale gezondheid van jongeren eneen toenemende signalering van psychische problematiek Binnen deze doelgroep zien we regelmatig hulpvragen die samenhangen met trauma, verlieservaringen en onzekerheid over de toekomst. Verwijzingen verlopen vaak via de voogden van Nidos. Op dit moment ontvangen ca 10 tot 15 AMV-ers jeugdhulp.

De stijging van orthopedagogische behandeling basis (van 28 naar 36) kan erop wijzen dat problematiek in een eerder stadium wordt gesignaleerd en behandeld. Dit kan bijdragen aan het voorkomen van zwaardere vormen van hulpverlening op een later moment.
De groei van daghulp intensief (van 39 naar 49) is een lichte stijging. Er is sprake van een grotere groep jeugdigen met complexe ondersteuningsvragen waarvoor een intensievere vorm van begeleiding noodzakelijk wordt geacht. Tegelijkertijd daalt het aantal beschikkingen voor daghulp specialistisch (van 71 naar 66), wat mogelijk wijst op een verschuiving van ondersteuningsvormen.

Bij dyslexie zien we ten opzichte van 2025 een lichte afname (van 146 naar 127 beschikkingen). Hoewel het aantal nog steeds hoog ligt ten opzichte van eerdere jaren, lijkt de sterke groei van de afgelopen jaren zich vooralsnog niet verder door te zetten. Binnen de regio wordt er, ism het samenwerkingsverband, een project opgezet om de ontwikkelingen rondom dyslexie verder te analyseren en mogelijke interventies op te zetten.

In 2026 wordt het gesprek over verwijsgedrag voortgezet met onder andere huisartsen, POH-GGZ jeugd, gecertificeerde instellingen en de toegang. Uit eerdere gesprekken bleek dat verwijzers zich niet altijd bewust zijn van de financiële gevolgen van verwijzingen naar specialistische zorg. Daarnaast wordt vaak verwezen naar aanbieders met de kortste wachttijden, terwijl ook lichtere alternatieven mogelijk passend kunnen zijn. Regionaal worden de ontwikkelingen samen met aanbieders gevolgd en besproken om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de groei van specialistische zorg te beperken.
Aanbieders van specialistische GGZ geven daarnaast aan dat afschalen naar lichtere vormen van ondersteuning regelmatig wordt bemoeilijkt door wachtlijsten bij vervolgvoorzieningen. Hierdoor blijven jeugdigen langer in duurdere vormen van zorg dan noodzakelijk zou zijn.

Waarom stijgt het jeugdzorggebruik?

Ook in 2026 blijft het jeugdzorggebruik toenemen. De stijging wordt vooral zichtbaar binnen ambulante specialistische ondersteuning en GGZ. Factoren die hieraan bijdragen zijn de toenemende mentale problematiek onder jongeren, complexe gezins- en opvoedsituaties, prestatiedruk en onzekerheid op verschillende leefgebieden.
Daarnaast zien we dat problemen vaak meerdere levensdomeinen raken, waardoor ondersteuning niet alleen vanuit jeugdhulp maar ook vanuit onderwijs, bestaanszekerheid en welzijn nodig is. Wanneer problematiek niet vroegtijdig wordt gesignaleerd of aangepakt, kan dit leiden tot langere en intensievere zorgtrajecten. Hierdoor neemt zowel het aantal beschikkingen als de gemiddelde zorgzwaarte toe.

Lokaal
Vanaf 2022 stijgt het volume jeugdhulp. Het aantal beschikkingen stijgt licht maar de kosten nemen enorm toe. De stijging wordt vooral veroorzaakt door een toename van het aantal jongeren in de gespecialiseerde vormen van begeleiding en GGZ, meer excessieve, kostbare casuïstiek, langere trajectduur, meer maatwerk en forse prijsstijgingen als gevolg van CAO-ontwikkelingen.

We maken elk jaar aan de hand van de dashboards lokaal en regionaal een analyse van het zorgverbruik. Hierdoor hopen we een betere inschatting te kunnen maken en in te kunnen spelen op ontwikkelingen.
Bij de uitvoering van de jeugdhulp vormen onze lokale toegang en de (huis)artsen een belangrijke rol in de daadwerkelijke kosten voor de jeugdhulp. Met de huisartsen en poh ggz jeugd bespreken wij de cijfers en de doorverwijzingen en proberen wij ze meer kostenbewust te maken.
In 2025 en 2026 hebben wij bijeenkomsten gehad met de jeugdconsulenten waarin wij ze inzicht hebben gegeven in de cijfers en de kosten. Deze bijeenkomsten zullen wij vaker per jaar gaan organiseren. Onderwerpen die besproken worden zijn onder andere hoe we kritisch kunnen kijken naar een casus en wat hiervoor nodig is. Normaliseren blijft hierbij het uitgangspunt.
Tevens is gestart met de samenwerkwijze en de Gedeelde Verklarende Analyse waardoor er nog beter naar het hele systeem gekeken wordt.

Ook in 2026 blijven we inzetten op preventie en vroegsignalering om opgroei- en opvoedproblemen zo vroeg mogelijk te herkennen en waar nodig passende ondersteuning te bieden. Met de inzet van onder andere de praktijkondersteuner huisarts jeugd-GGZ, jongerenwerk, Halt, Novadic-Kentron, kinderwerk en CJG (op school) streven we ernaar om zwaardere vormen van jeugdhulp zoveel mogelijk te voorkomen. CJG op school blijft daarbij een laagdrempelige voorziening voor leerlingen, ouders en onderwijsprofessionals. Daarnaast blijft het Adviespunt Kind en Scheiding ondersteuning bieden aan gezinnen die te maken hebben met een scheiding, zodat problemen vroegtijdig kunnen worden gesignaleerd en aangepakt.

Ook zetten we in Meierijstad SteunOuder in, waarbij vrijwilligers tijdelijk ondersteuning bieden aan gezinnen die extra hulp kunnen gebruiken. Hiermee worden problemen zoveel mogelijk voorkomen of verhinderd en wordt de sociale basis rondom gezinnen versterkt.

We stimuleren jeugdverenigingen bij het organiseren van activiteiten die gericht zijn op vrijetijdsbesteding, educatie en/of bijdragen aan de ontplooiing van het individu en de sociale cohesie in de kern of het dorp.

Het programma Kansrijke Start zet zich in voor een gezonde en kansrijke start van ieder kind. Hierbij ligt de focus op de eerste 1000 dagen van een kind, een cruciale periode voor de ontwikkeling en gezondheid op latere leeftijd. Binnen de lokale coalitie Kansrijke Start in Meierijstad wordt er gewerkt aan thema's zoals: bestaanszekerheid, opvoeden, taalontwikkeling, nieuwkomers, borstvoeding en centering zwangerschap en ouderschap. In 2026 is de samenwerking verder versterkt door de aansluiting van het paramedisch platform, HUMO en de inzet van sleutelpersonen die helpen om gezinnen met een migratieachtergrond beter te bereiken. Daarnaast is er binnen de subregionale werkgroep Kansrijke Start VSV Kiem een gezamenlijke aanpak ontwikkeld voor ouders van baby's die overmatig huilen, zodat ondersteuning sneller en beter op elkaar wordt afgestemd. Ook is er binnen de coalitie aandacht voor signalen van eenzaamheid, depressieve klachten en postnatale depressie bij jonge ouders, waarbij wordt gewerkt aan passende ondersteuning.

De werkgroep Hoe Overleef ik mijn Puber, bestaande uit de gemeente, CJG, GGD, jongerenwerk, Halt, politie, Novadic-Kentron en handhaving, organiseert ook in 2026 een aantal thema-avonden voor ouders/verzorgers rondom de thema's prestatiedruk en mentale gezondheid, social media, alcohol- vapen en middelengebruik. Ook is er een thema-avond georganiseerd voor groep 8-ers die naar de middelbare school gaan en hun ouders/verzorgers. Het jeugd- en jongerenwerk blijft een belangrijke rol verschillen in het versterken van de mentale weerbaarheid van jongeren in het vroegtijdig signaleren van problemen. Jongerenwerkers en actief aanwezig in wijken, op scholen, in jongerencentra en online. Daarbij wordt onder meer aandacht besteed aan mentaal welzijn, middelengebruik, eenzaamheid, online veiligheid en talentontwikkeling. Tegelijkertijd wordt samengewerkt met onderwijs, zorg- en welzijnspartners om ondersteuningsvragen van jongeren voortijdig op te pakken en passende hulp te bieden wanneer dat nodig is.

Er zijn ketenaanpakken voor kansengelijkheid en armoedepreventie, zoals samenwerkingen met scholen en sportclubs en het Jeugdfonds Sport en Cultuur om deelname voor alle kinderen mogelijk te maken.

Een integrale, domeinoverstijgende aanpak krijgt prioriteit, omdat niet elke hulpvraag jeugdhulp vereist. Lokale en regionale analyses blijven nodig. Tevens worden gesprekken gevoerd met huisartsen, POH GGZ jeugd en onderwijs om te-medicaliseren en problemen te normaliseren en zo de stijgende kosten tegen te gaan.

3.2 PGB

PGB	2022	2023	2024	2025	1e helft 2026
Aantal cliënten	185	181	156	144	113
Totaal toegekend budget	€ 1.289.089	€ 1.253.000	€ 1.425666	€ 1.673.791,-	€ 1.325.848
Totaal benut door cliënt	€ 983.679	€ 855.567	€ 1.043.992	€ 1.208.025,-	€ 575.930

N.B. Dit zijn cijfers die rechtstreeks uit de portal van de SVB komen en dus niet gelijk zijn aan de cijfers die in onze begroting.

Het aantal cliënten dat een PGB heeft aangevraagd in 2026 is minder is dan in 2025. Er is een daling van het product begeleiding via PGB. Mogelijk wordt dit product vaker ingezet via ZIN en verklaart dat de stijging van het product begeleiding in ZIN.

3.3 Financieel

De oplopende kosten in de jeugdzorg worden veroorzaakt door autonome groei (landelijke trends zoals meer jeugdigen in de GGZ) en prijsstijgingen die niet of beperkt beïnvloedbaar zijn. Op de afgesloten contracten is de OVA-index van toepassing. Deze viel de afgelopen jaren hoger uit dan de indexering die voor de Algemene Uitkering wordt toegepast. Ook op de landelijk afgesloten contracten (prijzen) jeugdzorg (JeugdzorgPlus en Gecertificeerde Instellingen) hebben wij geen invloed.

De kosten voor ZIN jeugdzorg zijn slechts deels beïnvloedbaar. Ongeveer de helft van de verwijzingen wordt niet door onze jeugdconsulenten afgegeven, maar door externe verwijzers (huisartsen, jeugdbescherming). We proberen verwijzers te betrekken en beïnvloeden door regelmatig met ze in gesprek te gaan over het verwijsgedrag en te stimuleren om de toegang van de gemeente te betrekken. Wettelijk zijn we echter gehouden om voor de door externe verwijzers afgegeven beschikking, ook zorg en ondersteuning te leveren. In zekere zin betreft het dus een openeindfinanciering waarbij de rekening naar de gemeente gaat.

Tevens is er een stijging in de kosten door een toename van het aantal jongeren in de gespecialiseerde GGZ, toename aantal AMV-ers in jeugdzorg via Nidos en meer excessieve, kostbare casuïstiek

Prognose 2026

De financiële cijfers t/m 30 juni 2026 zouden de indruk kunnen wekken dat we voor het onderdeel Zorg In Natura gespecialiseerde jeugdhulp binnen de begroting blijven. Het halfjaarlijkse beeld wordt vertroebeld door de vertraging die zit op het indienen van declaraties door aanbieders.

Jeugd	(Gewijzigde) begroting 2026 (incl. 2e BERAP 2026)	Realisatie tm juni 2026	Restant 2026
Jeugdzorg			
Jeugdzorg ZIN en geëscaleerde zorg			
Jeugdzorg PGB - uitvoering door SVB incl. deeltaxivervoer	1.463.057	734.505	728.552
A. Jeugdzorg in Natura maatwerkdienstverlening			
A1. Lokale ZIN - uitvoering lokaal			
- Lokale ZIN (pxq) incl. deeltaxivervoer	22.674.639	10.138.337	12.536.302
- Indiv. ZIN - LTA (landelijke transitie-arragementen)	1.169.036	782.540	386.496
- Indiv. ZIN - uitvoering lokaal maatwerk	364.203	177.920	186.283
A2. Regionale ZIN - uitvoering door Centrumgemeente Den Bosch / RIOZ	2.001.010	278.469	1.722.541
B. Jeugdzorg in Natura geëscaleerde zorg			
Jeugdbescherming (JB) en Jeugdreclassering (JR) - uitvoering lokaal	1.925.238	799.368	1.125.870
Jeugdbescherming (JB) en Jeugdreclassering (JR) - uitvoering door Centrumgemeente Den Bosch / RIOZ	166.314	15.509	150.805
Uitvoeringskosten centrumgemeente Den Bosch (RIOZ)	368.384	1.489.990	-1.121.606
Stelpost Jeugdzorg (Correcties circulaires AU)	-310.910	0	-310.910
Onttrekking aan AR	-8.963	0	-8.963
Totaal Jeugdzorg ZIN en geëscaleerde zorg	**29.812.008**	**14.416.638**	**15.395.370**
Eenmalige budgetten Jeugdzorg			
Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg	167.746	60.013	107.733
Dekking: Onttrekking aan reserve SD	-167.746	0	-167.746
EB: Extra middelen jeugdzorg 2021	166.704	-	166.704
Dekking: Onttrekking aan AR	-166.704	-	-166.704
EB: Transformatiebudget Jeugdzorg	-	12.531	-12.531
Dekking: Onttrekking aan reserve SD	-	0	0
EB: Kinderopvang Pleegouders	99.793	0	99.793
Dekking: Onttrekking aan AR	-49.824	0	-49.824
Totaal eenmalige budgetten jeugdzorg	**434.243**	**72.544**	**361.699**
Waarvan dekking tlv AR en reserve SD	-384.274	-	-384.274
Algemene voorzieningen Jeugd	**10.000**	**10.009**	**-9**
Eerstelijnsloket Jeugd	**1.017.817**	**626.863**	**390.954**
Exclusief Veilig Thuis (hierboven verantwoord bij Jeugdzorg)			

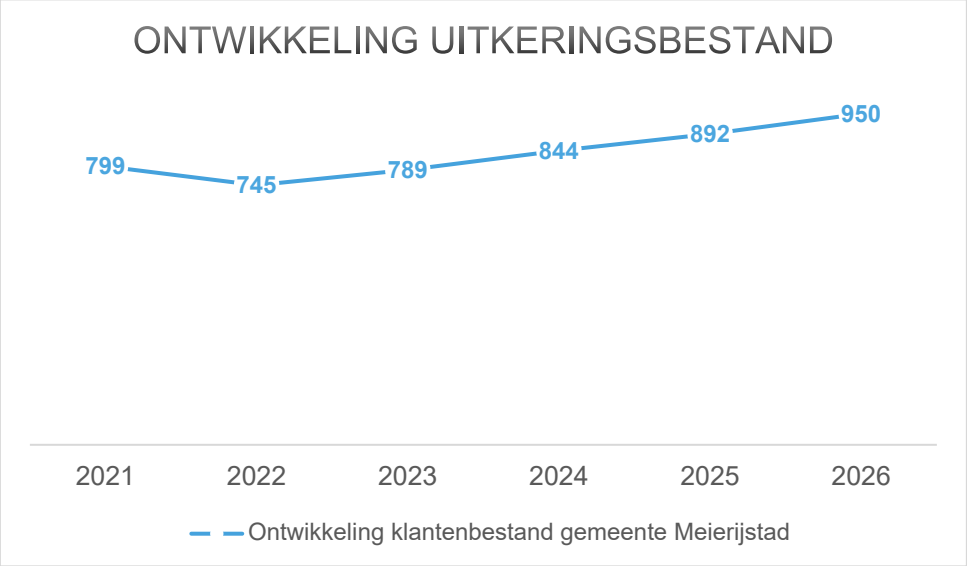
In verband met de wettelijke verantwoordingsvoorschiften zijn vanuit de BBV, de kosten van jeugdzorg verder gespecificeerd naar de diverse vormen van zorg. Deze uitsplitsing is in bovenstaande tabel overgenomen.

4. WERK EN INKOMEN

4.1 Ontwikkelingen uitkeringsbestand 2025

Historisch gezien kent Meierijstad een relatief laag aantal inwoners dat een beroep doet op een uitkering voor levensonderhoud via de Participatiewet. Dit is grotendeels te danken aan de gunstige arbeidsmarkt in de regio, die lange tijd zorgde voor stabiele werkgelegenheid en een beperkt uitkeringsbestand.

Sinds 2022 is echter een duidelijke stijging zichtbaar in het aantal bijstandsaanvragen. Deze ontwikkeling hangt samen met bredere landelijke en regionale trends. Ook in Meierijstad zien we dat steeds meer inwoners ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk, en dat deze ondersteuning vaker langdurig is. In de eerste helft van 2026 zet de stijgende trend zich verder voort. De groei van het uitkeringsbestand wordt mede veroorzaakt door een toename van de gemiddelde uitkeringsduur, in combinatie met een afnemende uitstroom naar werk.



Grafiek 1 : Ontwikkeling uitkeringsbestand gemeente Meierijstad

4.1.1 Instroom in de bijstand

De afgelopen jaren constateren we dat een groeiend aandeel van de inwoners dat een bijstandsuitkering aanvraagt te maken heeft met meervoudige problematiek. Het gaat daarbij onder meer om psychische klachten, lichamelijke beperkingen, een grote afstand tot de arbeidsmarkt en taalproblematiek, waarbij deze factoren vaak in combinatie voorkomen.
Uit de analyse van de poort – het eerste contactmoment waarin wordt beoordeeld of recht bestaat op bijstand – over de eerste helft van 2026 blijkt dat bij 44% van de aanvragen psychische problematiek een rol speelde. Daarnaast had 40% van de aanvragers te maken met fysieke beperkingen, soms in combinatie met andere belemmeringen.

De cijfers laten zien dat de ondersteuningsvraag van inwoners die instromen in de bijstand steeds complexer wordt. Veel inwoners hebben niet één, maar meerdere belemmeringen die hun participatie en uitstroom naar werk beïnvloeden.

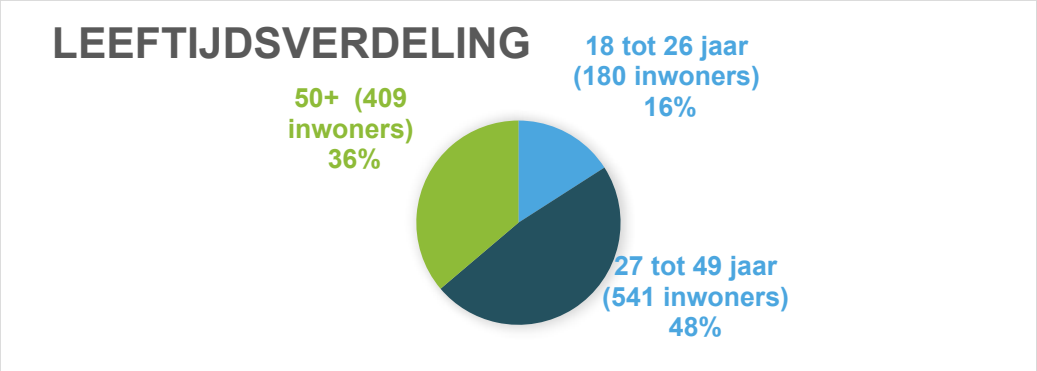
De totale instroom in de bijstand laat in de eerste helft van 2026 een duidelijke stijging zien ten opzichte van 2025. Met 167 instromers bedraagt de instroom halverwege 2026 al 74% van de totale instroom over heel 2025. Hierbij dienen we wel de kanttekening te plaatsen dat het aantal

aanvragen in de zomermaanden vaak relatief laag is. Net als voorgaande jaren vormt de huisvesting van statushouders de belangrijkste instroomreden, gevolgd door verhuizingen vanuit andere gemeenten.

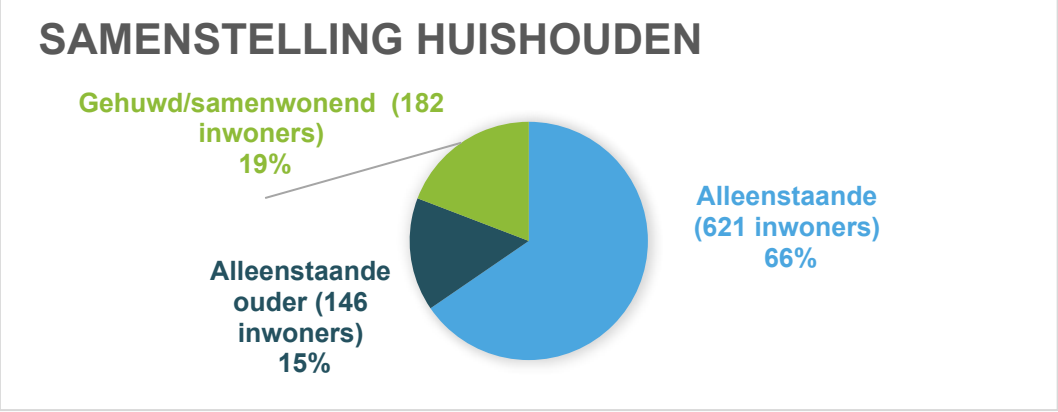
Om de instroom in de bijstand zoveel mogelijk te beperken, zetten we sterk in op de poortwachtersfunctie. Dit betekent dat we bij de eerste aanvraag goed kijken of er andere regelingen of voorzieningen zijn die eerst benut kunnen worden. Ook wijzen we mensen actief op hun kansen op de arbeidsmarkt. Dit doen we samen met PIM Werkt, die helpt bij het vinden van passend werk. In de eerste helft van 2026 hebben 241 mensen een uitkering aangevraagd, waarvan 31% niet heeft geleid tot een uitkering, omdat inwoners worden doorverwezen naar voorliggende voorzieningen of geen recht hebben op een uitkering.

4.1.2 Opbouw klantenbestand

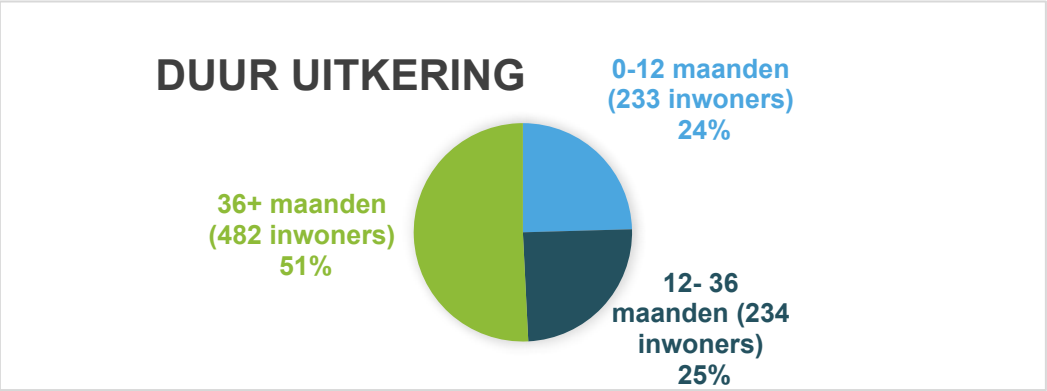
De onderstaande drie grafieken geven een overzicht van de opbouw van het klantenbestand. Hierbij maken we onderscheid op basis van leeftijd, leefvorm en uitkeringsduur. Ten opzichte van 2025 zien we de toegenomen instroom terug in het aantal uitkeringen korter van 12 maanden, dit groeide van 19% naar 24%. Terwijl het aantal uitkeringen van 12-36 maanden juist afnam van 29% naar 24%. We zien geen ontwikkelingen in de leeftijdsverdeling en samenstelling van huishoudens.



Figuur 11: Leeftijdsverdeling uitkering



Figuur 2: Samenstelling huishouden



Figuur 3 Duur uitkering

4.2 Re-integratie

Het re-integratiebeleid is erop gericht klanten te ondersteunen bij het verbeteren van hun vaardigheden en werknemerskwaliteiten, waardoor hun kansen op het vinden van werk worden vergroot.

4.2.1 Uitstroom

De redenen van uitstroom kunnen worden onderverdeeld in factoren die door de gemeente beïnvloedbaar zijn, zoals werkaanvaarding in loondienst of als zelfstandige en het hervatten van een studie met studiefinanciering, en niet-beïnvloedbare factoren zoals verhuizing of het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat in de eerste helft van 2026 39% van de uitstroom toe te schrijven is aan beïnvloedbare factoren, terwijl 61% van de uitstroom voortkomt uit niet-beïnvloedbare factoren.

	uitstroom	beïnvloedbaar		niet-beïnvloedbaar	
2021	207	81	39%	126	61%
2022	153	64	42%	89	58%
2023	190	77	41%	113	59%
2024	158	63	40%	95	60%
2025	190	80	42%	110	58%
2026 Q1 Q2	69	27	39%	42	61%

Tabel 2: Uitstroomfactoren.

Hoewel het aantal inwoners dat volledig uitstroomt uit de bijstand afneemt, laat de Divosa-benchmark zien dat het aantal mensen dat parttime werkt juist toeneemt. Deze ontwikkeling weerspiegelt een verschuiving in het bestand: steeds meer inwoners combineren parttime werk met een aanvullende bijstandsuitkering. Hierdoor blijft het totale aantal bijstandsgerechtigden relatief hoog, omdat deze groep nog niet volledig is uitgestroomd.'

In Meierijstad blijft het aandeel bijstandsgerechtigden dat parttime werkt in de tweede helft van 2025 nagenoeg gelijk van 20% naar 18%. Dat percentage is aanzienlijk hoger dan het landelijke

gemiddelde dat toeneemt van 8% naar 9%. Dit laat zien dat de gemeente actief inzet op het stimuleren van deeltijdwerk als opstap naar volledige economische zelfstandigheid.
Niet alle inwoners zijn in staat om volledig zelfstandig aan het werk te gaan. Voor deze groep biedt de gemeente ondersteuning via loonkostensubsidie. Deze regeling compenseert werkgevers voor de lagere productiviteit van werknemers met een arbeidsbeperking, waardoor zij toch in dienst kunnen worden genomen tegen een regulier salaris.

In totaal blijft het gebruik van loonkostensubsidie nagenoeg gelijk, van 349 naar 336 inwoners. Landelijk ligt het aandeel loonkostensubsidie op 15,5% van het volume BUIG. In Meierijstad bedraagt dit aandeel 37,3%, waarmee de inzet van loonkostensubsidie beduidend hoger ligt dan het landelijke gemiddelde.
Dankzij deze ondersteuning krijgen inwoners de kans om actief deel te nemen aan de arbeidsmarkt en zich verder te ontwikkelen.

4.2.2 Niet uitkeringsgerechtigde (Nuggers)

Naast de inwoners die een uitkering ontvangen, begeleidt de gemeente ook niet-uitkeringsgerechtigden (Nuggers). Deze mensen hebben geen uitkering, maar kunnen wel ondersteuning krijgen. Via PIM Werkt worden Nuggers begeleid. In het eerste helft van 2026 hebben we 63 mensen geholpen bij PIM Werkt. In de tweede helft van 2026 monitoren we dit op een andere wijze waardoor we deze groep beter in beeld kunnen brengen, mogelijk is het aantal van 63 wat vertekend en lager dan het daadwerkeijke aantal geholpen personen. De grootste groep die ondersteuning vroeg, bestond uit inwoners die van werk naar werk wilden gaan, loopbaanoriëntatie nodig hadden, of zonder uitkering op zoek waren naar een baan.

4.2.3 Taakstelling Beschut werk

Beschut werk is bedoeld voor mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking een zodanige mate van begeleiding en aanpassingen van de werkplek nodig hebben, dat zij niet bij een reguliere werkgever in dienst kunnen komen. Inwoners die tot de doelgroep beschut werk behoren, hebben wel arbeidsvermogen. De indicatie voor een beschutte werkplek dient te worden afgegeven door het UWV. Beschut werk is bedoeld voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking, die alleen kunnen werken in een ‘beschutte’ omgeving, onder aangepaste omstandigheden. Elke gemeente krijgt een wettelijke doelstelling opgelegd. De taakstelling voor Meierijstad is in 2026 2831uur (cumulatief). Niet iedereen die beschut werkt, werkt fulltime. Eén fte beschut werk is 31 uur. IBN en WSD hebben de afgelopen periode intern bekeken welke Participatiewet-medewerkers met een lage loonwaarde, mogelijk in aanmerking komen voor beschut werk. Zij hebben deze dossiers ter beoordeling aangemeld bij het UWV. Deze inzet heeft geleid tot een toename van het aantal indicaties beschut werk en daarmee tot de stijging in het aantal gerealiseerde uren. OBJ

Figuur 2: beschut werk

Niet alle inwoners met een indicatie voor beschut werk kunnen worden bemiddeld. Er zijn op dit moment 29 mensen met een indicatie voor beschut werk die nog niet bemiddeld zijn. Er zijn diverse redenen waarom een inwoner momenteel geen beschutte werkplek heeft, zoals tijdelijk geen mogelijkheid tot werk door ziekte, deelname aan een voortraject om een passende werkplek te vinden, het vrijwillig beëindigen van een traject, het vinden van regulier werk of het nastreven van een opleiding.

4.3 Studietoeslag

Aan de gemeenteraad is toegezegd de ontwikkelingen rondom de individuele studietoeslag periodiek op te nemen in het Dashboard Sociaal Domein.
Het gebruik van de regeling laat de afgelopen jaren een stijgende lijn zien. In 2023 dienden 12 inwoners van Meierijstad een aanvraag in voor de individuele studietoeslag. In 2024 verdubbelde dit aantal naar 24 aanvragen. In 2025 maakten 20 jongeren gebruik van de regeling. In 2026 ontvangen inmiddels 29 jongeren een studietoeslag.
Deze ontwikkeling wijst op een toenemende bekendheid van de regeling onder de doelgroep en een betere benutting van de beschikbare ondersteuning voor studerende jongeren met een arbeidsbeperking.

4.4 Minimabeleid – aanvragen voorzieningen en ondersteuning

In de eerste helft van 2026 zien we een aanzienlijke daling van het totaal aantal aanvragen ten opzichte van voorgaande jaren. Dit zal grotendeels te verklaren zijn vanuit de ambtshalve verstrekkingen (zie 'tabel ambtshalve verstrekkingen' verderop). Daarnaast is niet uit te sluiten dat het beeld gedurende het tweede deel van het jaar zal wijzigen. Pas begin 2027 kunnen we de balans opmaken.
Van alle besluiten wordt gemiddeld zo'n 75% toegekend en 20% afgewezen. Onder de rubriek 'gecombineerde aanvraag' vallen aanvragen die voor meerdere regelingen tegelijkertijd worden ingediend.

Jaar	Bijzondere bijstand	Gecombineerde aanvraag	Individuele inkomenstoeslag	Meedoenregeling	Pc-regeling	Schoolkosten	Totaal
2021	1.417	620	272	279	62	28	2.678
2022	1.568	609	245	199	48	31	2.700
2023	1.567	593	331	229	50	24	2.932
2024	1.238	829	185	215	41	7	2.515
2025	1.164	874	191	458	52	14	2.753
2026 (t/m juni)	423	300	71	176	23	0	993

Tabel: aanvragen bijzondere bijstand en minimabeleid

Naast besluiten op grond van individuele aanvragen door inwoners (zie tabel hierboven) is er ook besloten om vanaf 2026 een drietal minimaregelingen ambtshalve te verstrekken. Dit leidt tot administratieve lastenverlichting. Dit geldt voor de Meedoenregeling, Individuele inkomenstoeslag en Schoolkostenregeling.

In onderstaande tabel zijn de ambtshalve verstrekkingen voor deze drie regelingen opgenomen. De minimaregelingen worden toegekend aan de ons bekende minima waarvan geautomatiseerd kan worden vastgesteld dat ze aan de criteria van de regelingen voldoen.

Periode	Schoolkostenregeling*	Individuele inkomenstoeslag	Meedoenregeling
2026 (eerste half jaar)	253	372	1440

Tabel: ambtshalve verstrekkingen

In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel verstrekkingen in 2023, 2024, 2025 en eerste helft van 2026 zijn gedaan. De ambtshalve toekenningen zijn daarin ook opgenomen.

	Bijzondere bijstand*	Individuele inkomenstoeslag	Meedoenregeling	Pc-regeling	Schoolkosten	Totaal

2023	1422	701	1.379	123	278	3.903
2024	1315	574	1.339	78	269	3.575
2025	1290	527	1.614	74	293	3.798
2026 (eerste half jaar)	610	619	1.863	19	305	3.416

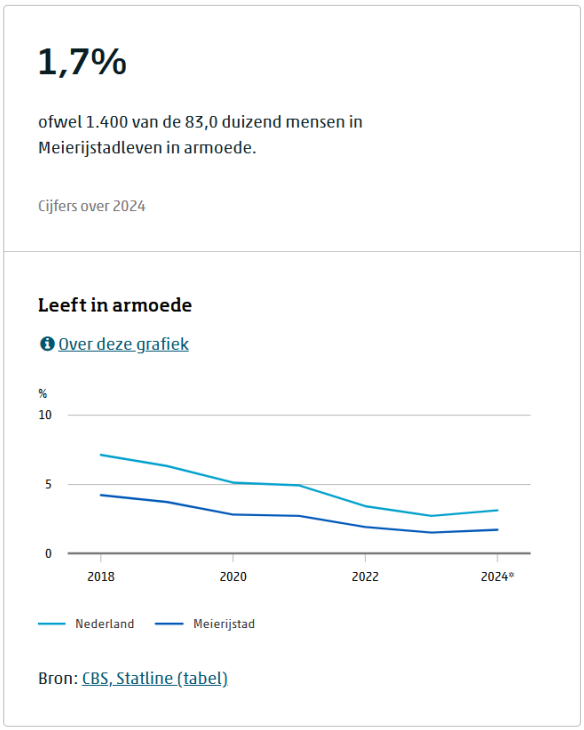
Tabel: verstrekkingen bijzondere bijstand en minimabeleid

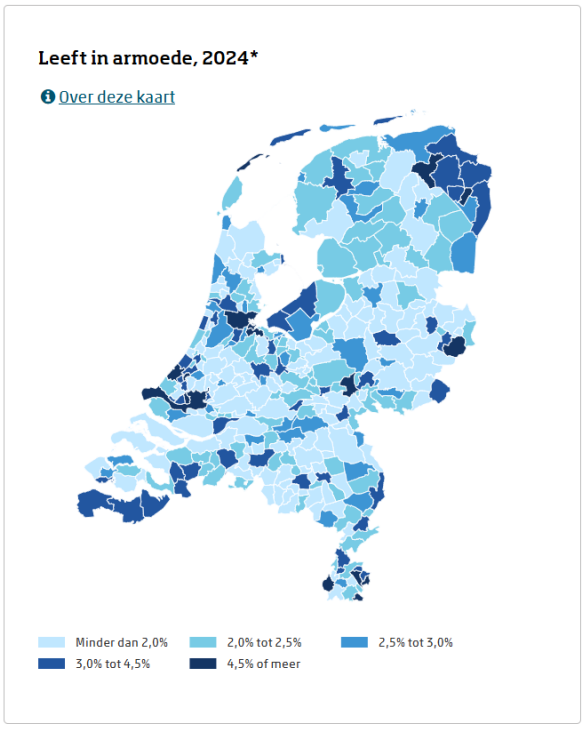
Omdat in het begin van het jaar 2.065 verstrekkingen ambtshalve zijn toegekend (zie tabel ambtshalve verstrekkingen) geeft bovenstaand totaal een wat vertekend beeld. Uiteraard zullen nog in het tweede half jaar van 2026 nog verstrekkingen plaatsvinden, maar het zwaartepunt van de aantal verstrekkingen zal in het eerste half jaar zitten. Begin 2027 kunnen we de definitieve balans opmaken.

Uit bestandsanalyse blijkt dat van alle verstrekkingen ongeveer 50% wordt gedaan aan inwoners met een bijstandsuitkering. De andere 50% heeft geen uitkering van onze gemeente.
Een logische verklaring voor een stijgend aantal huishoudens die onze minimaregelingen ontvangen is de ambtshalve toekenningen.

**: omdat meerdere verstrekkingen aan 1 persoon per jaar kunnen plaatsvinden is hier het aantal unieke huishoudens opgenomen dat bijzondere bijstand heeft ontvangen. Inwoners kunnen bijvoorbeeld een verstrekking voor rechtsbijstand en bewindvoering in hetzelfde jaar krijgen.*

Waar de landelijke CBS-cijfers laten zien dat 3,7% van de Nederlanders in armoede leven is dat in Meierijstad 1,7%. Het aantal minima in onze gemeente is sinds 2018 sterk gedaald volgens de cijfers van het CBS. Wel is de daling omgezet naar een lichte stijging (van 1,5% in 2023 naar 1,7% in 2024). Het relatief lage aandeel mensen in armoede in Meierijstad komt met name door de regionaal goede arbeidsmarkt in de regio Zuid-Oost Brabant. Overigens heeft het CBS helaas nog geen cijfers over 2025 beschikbaar.





Bron: https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/armoede-en-schulden?theme=1&location=GM1948

4.5 Bijzondere bijstand

Binnen de regeling bijzondere bijstand wordt er voor een grote hoeveelheid kostensoorten een vergoeding verstrekt. Het gaat daarbij om onvermijdbare noodzakelijke bijzondere kosten. De Participatiewet biedt slechts beperkt beleidsvrijheid, de kaders zijn door de wetgever bepaald. Op onderdelen voert Meierijstad begunstigend tegenwettelijk beleid (met name voor medische kosten).

Uitgesplitst naar een top 10 van kostensoorten ziet het beeld er als volgt uit:

Kostensoorten	Aantal betalingen eerste helft 2026	Aantal huishoudens eerste helft 2026	Uitgaven eerste helft 2026
Bewindvoering, mentorschap, curatele	2.714	436	€ 386.204
Collectieve ziektekosten*	12.559	1.722	€ 240.446
Kosten inrichting/huisraad	65	57	€ 133.447
Aanvullende bijzondere bijstand <21	41	9	€ 32.205
Alleenverdienersproblematiek	14	14	€ 15.400
Medische kosten (tegenwettelijk)	208	67	€ 26.195
Eenmalig levensonderhoud	25	25	€ 34.192
Zwemlessen	29	28	€ 28.203
Rechtsbijstand	72	67	€ 20.401
Woonkostentoeslag	57	28	€ 17.614
Overige kosten	215	92	€ 87.660
totaal		n.v.t.	**€ 1.021.967**

Tabel: uitgaven bijzondere bijstand uitgesplitst naar kostensoorten

*: Per 1 januari 2026 wordt de gemeentelijke bijdrage voor de collectieve zorgverzekering voor minima rechtstreeks overgemaakt aan de zorgverzekeraar. Dit zorgt ervoor dat inwoners een lagere premie aan de zorgverzekeraar betalen. Namelijk de premie na aftrek van de gemeentelijke bijdrage.

Per 1 augustus 2025 is het beleid voor bijzondere bijstand op onderdelen gewijzigd. Naar verwachting zal dit steeds meer leiden tot een verschuiving van de kostenpost medische kosten naar collectieve ziektekosten. De bijdrage voor de collectieve zorgverzekering is namelijk verhoogd per 1 januari 2026. Daarnaast is het tegenwettelijke beleid voor medische kosten ingeperkt. Het uitgangspunt voor deze verschuiving is dat dit per saldo budgettair neutraal plaatsvindt. Uitgaande van de uitgaven over het eerste half jaar is de verwachting dat de uitgaven op de individuele bijzondere bijstand ongeveer € 50.000 hoger uitvallen dan over 2025. Over geheel 2025 werd namelijk op het onderdeel individuele bijzondere bijstand bijna € 2.000.000 uitgegeven. De beleidswijziging heeft daarom per saldo geen noemenswaardige gevolgen.

4.6 Schuldhulpverlening

4.6.1 Aanmeldingen schuldhulpverlening

In de eerste helft van 2026 hebben 180 inwoners een beroep gedaan op schuldhulpverlening en hulp bij geldzaken. Dit is ongeveer hetzelfde aantal als in de voorgaande jaren.

	2024	2025	1e helft 2026
Melding Geldzorgen	391	370	180

Tabel: melding geldzorgen

Nadat een inwoner is toegelaten tot de schuldhulpverlening wordt gekeken welk instrument het meest passend is. Hieronder een overzicht van de ingezette instrumenten gedurende de eerste helft van 2026. Informatie en advies is daarin niet opgenomen.

	1e helft 2026
Budgetbegeleiding	24
Budgetbeheer	24
Budgetcoaching	13
Informatie en advies	74
Nazorg (na schone lei)	7
Schuldregeling/schuldsanering	11
Stabilisatie	4
Totaal	**157**

Tabel: toegekende instrumenten

Voorkomen is beter dan genezen luidt een bekend spreekwoord. Daarom is vroegsignalering zo belangrijk. Met vroegsignalering wordt bedoeld contact leggen met inwoners op basis van externe signalen van betalingsachterstanden bij bijvoorbeeld verhuurders of energieleveranciers. In ruim 50% van alle gevallen lukt het ons om binnen 7 dagen contact te leggen met de inwoner. Na 14 dagen is dit bijna 75%.

	1e helft 2026
Verhuurder	252
Waterleverancier	38
Energieleverancier	480
Zorgverzekeraar	664
Totaal	**1.434**

Tabel: vroegsignalering naar bron

4.6.2 Voedselhulp

In het eerste half jaar van 2026 hebben 103 inwoners een aanvraag gedaan voor een voedselpakket van de Voedselbank. Wij voeren voor hen de beoordeling uit en nemen daarover een besluit op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Dit aantal is nagenoeg gelijk aan voorgaande jaren.

Naast deze aanvragen voor voedselhulp verzorgt ook Stichting Samen Sterk voor Meierijstad nog voedselpakketten die buiten onze aanvraagprocedure vallen. Gemiddeld gezien helpen zij zo'n 50 huishoudens met voedselpakketten. Zij zijn er voor de inwoners die niet in aanmerking voor reguliere voorzieningen en dus boven de norm zitten, maar wel moeite hebben met rondkomen.

Waar kan en mogelijk, sturen zij inwoners ook door naar de reguliere voedselbanken en (schuld)hulpverlening.

	2024	2025	1e helft 2026
Toekenningen	-	-	75
Afwijzingen	-	-	24
Ingetrokken	-	-	4
Totaal	**197**	**207**	**103**

Tabel: Voedselbanken

4.7 Brede ondersteuning toeslagenaffaire

In het kader van de hersteloperatie toeslagen voeren wij sinds 2020 de brede ondersteuning uit aan alle gedupeerden die zich melden. Er kan door inwoners nog tot 1 september 2027 aanspraak worden gemaakt op deze regeling. De looptijd van de regeling is maximaal 2 jaar. Rekening houdend met uitloop vanwege doorlopende ondersteuning zal medio 2031 naar verwachting het laatste dossier gesloten kunnen worden.

Wij bieden ondersteuning aan op de volgende vijf leefgebieden: wonen, werk, gezin, zorg en financiën.

Inmiddels zijn er meerdere groepen gedupeerden die wij ondersteunen:

- (mogelijk) gedupeerde ouders;
- gedupeerde kinderen in het kader van de kindregeling;
- gedupeerde ex-partner;
- gedupeerde ouders in het buitenland.

In de eerste helft van 2026 hebben we 4 nieuwe aanvragen gekregen voor brede ondersteuning.

De meest voorkomende hulpvragen richten zich op medische kosten, sporten/vrije tijd, opleiding/werk, huisraad en budgetcoaching. Wij zien met name uitdagingen rondom het financiële herstel wat de Belastingdienst Toeslagen verzorgd. Dit proces duurt (te) lang en loopt momenteel vast. Daarnaast is er grote behoefte aan gespecialiseerde psychosociale hulp. Deze wachtlijsten zijn lang en bovendien is het de vraag of dit voldoende passend is voor de problematiek die deze inwoners ervaren.

	2025	1e helft 2026
Nieuwe aanvragen	11	4

4.8 Armoedeambassadeur

De gemeentelijke armoedeambassadeur beweegt zich in de driehoek van externe hulporganisaties, gemeentelijke uitvoering en beleid. Het zwaartepunt ligt bij het verbinden van externe hulporganisaties met de gemeentelijke uitvoering. Daarnaast worden ook waardevolle signalen richting uitvoering of beleid afgegeven. Ook is de armoedeambassadeur vaak voor kwetsbare inwoners de ingang naar de uitvoerders binnen het sociaal domein. Dit zijn vaak zeer complexe casussen waar meerdere zaken tegelijkertijd spelen. Zoals dakloosheid, verslaving, schulden en verwaarlozing. Om beter inzichtelijk te maken hoeveel casussen de armoedeambassadeur ‘aanbrengt’ wordt dit vanaf 2026 bijgehouden.

4.9 Financieel

Onderdeel	Realisatie t/m juli	Begroting 2026	Prognose 2026	Afwijking
Levensonderhoud <21 jaar	€ 110.946	€ 134.115	€ 185.108	€ -50.993
Levensonderhoud 22 t/m 67 jaar	€ 9.085.418	€ 15.220.381	€ 15.158.558	€ 61.823
Levensonderhoud in verpleging	€ 114.068	€ 148.916	€ 167.967	€ -19.051
IOAW	€ 132.456	€ 250.000	€ 215.657	€ 34.343
IOAZ	€ 26.355	€ 41.473	€ 42.909	€ -1.436
BBZ levensonderhoud	€ 42.375	€ 105.922	€ 70.701	€ 35.221
Totaal inkomensregelingen	**€ 9.511.618**	**€ 15.900.807**	**€ 15.840.900**	**€ 59.907**
Loonkostensubsidie (BUIG)	€ 4.033.360	€ 3.890.000	€ 4.033.360	€ -143.360
Studietoeslag Participatiewet	€ 104.156	€ 160.000	€ 178.553	€ -18.553
Bijzondere Bijstand	€ 2.582.744	€ 2.661.402	€ 3.600.000	€ -938.598
Collectieve zorgverzekering	€ 281.511	€ 450.000	€ 450.000	€ 0
Nuggers	€ 315.373	€ 361.498	€ 525.000	€ -163.502
Werkactivering	€ 242.551	€ 0	€ 400.000	€ -400.000
Lumpsum (nieuwe doelgroep en begeleiding)	€ 1.925.821	€ 1.676.768	€ 1.925.821	€ -249.053
Schuldhulpverlening	€ 150.140	€ 509.076	€ 165.000	€ 344.076
Armoede en schulden	€ 6.610	€ 63.462	€ 15.000	€ 48.462
TOTAAL	**€ 19.153.885**	**€ 25.673.013**	**€ 27.134.634**	**€ -1.461.621**

Binnen de Participatiewet is sprake van een groei van het aantal inwoners met een uitkering. Sinds de zomer heeft deze ontwikkeling zich verder versterkt. Zowel de hogere aantallen uitkeringsgerechtigden als de indexatie van het minimumloon leiden tot oplopende lasten. Voor 2027 wordt daarnaast rekening gehouden met een verdere kostenstijging als gevolg van de aangekondigde extra verhoging van het minimumloon.

Jaarlijks ontvangt de gemeente van het Rijk een zogenoemd BUIG-budget ter dekking van de uitgaven voor uitkeringen binnen de Participatiewet. De hoogte van dit budget wordt bepaald op basis van een landelijk verdeelmodel waarin diverse sociaaleconomische factoren zijn meegenomen. De definitieve vaststelling van het budget vindt jaarlijks plaats in oktober. In de begroting 2026 is uitgegaan van een budget van circa € 16 miljoen. In voorgaande jaren heeft het Rijk het budget bij de definitieve beschikking opwaarts bijgesteld, waardoor een deel van de hogere uitgaven kon worden opgevangen.

Binnen de inkomensvoorzieningen (BUIG) blijven de lasten per saldo nagenoeg binnen de begroting. Lagere uitgaven voor levensonderhoud, IOAW en Bbz compenseren grotendeels de hogere uitgaven voor loonkostensubsidie. Deze hogere inzet van loonkostensubsidie leidt weliswaar tot hogere lasten, maar draagt tegelijkertijd bij aan de arbeidsdeelname van inwoners met een verminderde loonwaarde. Naar verwachting worden de hogere BUIG-uitgaven grotendeels gecompenseerd door een hogere rijksvergoeding, waardoor het financiële effect beperkt blijft.
De grootste afwijking ten opzichte van de begroting doet zich voor binnen de re-integratie-uitgaven. Deze vallen hoger uit dan geraamd als gevolg van een intensievere ondersteuning van inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en een toenemende inzet van participatie- en activeringsinstrumenten.

Bij de minimaregelingen wordt eveneens een tekort verwacht. Dit hangt samen met een groter bereik van inwoners via ambtshalve verstrekkingen, het wegwerken van achterstanden uit voorgaande jaren en een gewijzigde inrichting van de collectieve zorgverzekering. Daarnaast nemen de kosten van de studietoeslag toe door een groei van het aantal studenten dat hiervan gebruikmaakt en door hogere verstrekkingen per deelnemer.

Tegenover deze ontwikkelingen staan ook enkele positieve financiële effecten. De regelingen IOAW en Bbz laten een stabiel tot licht gunstig beeld zien. Daarnaast wordt vanuit de samenwerking met WSD een beter financieel resultaat verwacht dan in voorgaande jaren. Ook biedt het incidenteel verhoogde budget voor schuldhulpverlening in 2026 extra financiële ruimte, waardoor de uitgaven op dit onderdeel naar verwachting lager uitvallen dan begroot. Hierdoor worden een aantal van de genoemde overschrijdingen gedeeltelijk gecompenseerd.